

från 1:sta punkten i 23 § uteslutas orden:

“såväl — — — som skolrådet“; och

4:de punkten får följande lydelse:

“Till ledamöter uti skolrådet utser församlingen å kyrkostämman lämpligt antal för nit om skolväsendet kände män på enahanda sätt, som om kommunalrämnd är stadgad; dock må i församlingen tjänstgörande prest kunna väljas till ledamot i skolrådet, äfven om han ej är till ledamot i kommunal-nämnden valbar. Stämman utser bland ledamöterna ordförande och vice ordförande.

Om remiss till vederbörligt Utskott af denna min motion anhålles.

Stockholm den 22 Januari 1868.

Sv. Hansson,
från Östergötland.

Häri instämmer:

C. J. Svensén.

N:o 16.

Af Herr S. Rosenberg: Om underdånig framställning till Kongl. Maj:t, att arfvode till löntagande Riksdagsman för vikaries aflönande icke må af statsmedel utbetalas.

Genom 23 § i nu gällande Riksdags-ordning är stadgad, att hvarje ledamot af Riksdagens Andra Kammare skall såsom riksdagsmanna-arfvode af statsmedel erhålla för hel riksdag ett tusen tvåhundra Riksdaler och i proportion derefter för kortare tid. Det var sannolikt icke hvarken lagstiftarens eller svenska allmänhetens mening, att något annat arfvode för riksdagsmanna-uppdragets fullgörande, än det sålunda bestämda, skulle ifrågakomma.

Bih. till Riksd. Prot. 1868. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 1 Häft.

Det oaktadt och, som jag vågar tro, i strid med nämnda grundlagsbestämelse, håller en praxis på att utbilda sig allt mer och mer sådan, att, om den får obehindrad framgång, skall den blifva för vår statskassa ganska kännbar och för svenska allmogen ganska förhatlig, nemligen att bredvid grundlagen och på annan väg skaffa sig en tillökning i riksdagsmannas-arfvodet under namn af vikariats-arfvode, och det är på denna fråga jag anhåller få fästa Riksdagens uppmärksamhet, innan den hunnit utveckla sig alltför långt och genom vanans magt tagit till sig laga kraft.

Som bekant är, har Kongl. Maj:t under sednare åren, uppå derom gjorda underdåniga ansökningar, tillerkänt åtskillige embets- och tjenstemän, som haft sina respektive kommuners förtroende att vara ledamöter af Riksdagens Andra Kammarer, ersättning af allmänna medel för de arfvoden sökandena måst vidkännas till de vikarier, som under riksdagstiden förestått sökandenas respektive tjenstbefattningar i hemorten. Jag har å vederbörlig ort efterfrågat, huruvida någon Konungens förordning eller Riksdagens beslut förefinnes, hvarpå ett sådant ersättningsanspråk må kunna grunda sig, men fått till svar, att något sådant icke finnes, utan att Kongl. Maj:t endast funnit skäligt i nåder bifalla de derom gjorda ansökningarna, hvarjemte jag erhållit den upplysning, att sådana ansökningar under sisteflutna året ökats i ganska betydlig grad.

Skall detta så fortgå, så måste Riksdagen bereda sig på en ganska betänkelig tillväxt i statsutgifterna, ty jag kan ej fatta saken annorlunda än att den ene tjenstemannen, som bestrider riksdagsmannakallet, måste hafva samma rättigheter som den andre, då grundlagen icke känner någon rangskilnad eller några företrädesrättigheter i detta fall. Det är saunt, att elementarskolans lärare måste aflöna sina vikarier under riksdagstiden, men kyrkoherdar, häradshöfdingar, borgmästare, kronofogdar och läusmän, ja äfven klockare och organister, måste ju också genom aflönade vikarier uppehålla hvar sina tjenstbefattningar, då de sjelfve äro riksdagsmän.

Alla dessa och öfrige vid riksdagen varande tjenstemän af högre eller lägre grader, vare sig biskopar eller klockare, landshöfdingar eller läusmän, uppbära dock fortfarande hvar sina bestämda löner äfven under riksdagstiden, och jag kan ej föreställa mig, att ordinarie lönen för någon tjensteman, icke ens för en klockare, skulle vara så ringa, att den ej räcker till vikariens aflönande utan statsverkets mellankomst. Helt annorlunda är förhållandet för den, som icke har någon tjenstbefattning eller bestämd lön, såsom handlanden, fabrikanten och i synnerhet den så kallade verkliga bonden. Han har hvarken tionde, kronoräntor eller löneqvar-taler att uppbära under riksdagen; tvärtom, i händelse han, såsom ofta är fallet med riksdagsmän, i hemorten vanligen har några små inkomster såsom boutrednings- och auktionsman, god man, syssloman eller rättens ombudsman i konkursbo, så är han för riksdagsmannas-uppdragets skull i mistning af dessa förtjenster och

gör således en verklig förlust på sitt riksdagsmannas uppdrag, då tjänstemannen deremot uppbär sina löneförmåner oafkortade, fastän en annan uträttar de tjänsten tillhörande åligganden.

Möjligen skall man härvid invända, att den, som icke har någon tjänstbefattning, icke behöver någon vikarie. Denna invändning, som jag redan fått höra muntligen framställas, hvilat på den alldeles origtiga föreställningen, att hvar och en, som icke är tjänsteman, är ett onyttigt ting i samhället, hvars närvaro eller frånvaro vid sitt yrke kan vara likgiltigt. För min del tror jag, att jordbrukarens, handlandens och fabrikantens deltagande uti och närvarande vid sina hemmavarande åligganden är lika så viktigt och magtpåliggande, och att hans frånvaro lika så omsorgsfullt behöver ersättas genom vikarie med högre lön eller arfvode som någonsin tjänstemannens.

Skola således tjänstemännen ega rätt att af statsmedel uppbära vikariearfvoden, så bör denna rätt utsträckas till Kammarens alla ledamöter, och jag kan icke ens finna på hvilken grund denna rätt i sådant fall skulle kunna förnekas ledamöterna i Första Kammaren, likasom jag är öfvertygad att, om denna Kammarens ledamöter fortgå på den beträdda banan, åtminstone många af Första Kammarens ledamöter skola anse sig berättigade att beträda samma väg; men då lär det väl blifva nödigt att anvisa tillräckliga medel för tillfredsställande af de anspråk, som ganska säkert skola i tilltagande grad låta sig förnimmas.

Något förslag i fråga om den för sådant ändamål erforderliga summan anser jag mig dock icke kunna framlägga och vågar dessutom hoppas, att ett sådant skall för närvarande befinnas öfverflödigt. Riksdagsordningens stadgande synes mig i detta fall så klart, att jag ej kan tillbakahålla mitt beklagande öfver att en motion sådan som denna någonsin blifvit af behofvet påkallad. Det förslag jag deremot, under synnerligt hopp om framgång, tager mig friheten framställa är,

att Riksdagen ville besluta och hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla, att något arfvode till Riksdagsmän för vikariers aflönande, under den tid de sjelfve bevista riksdag, hädanefter icke må af statsmedel utbetalas, enär innehavande lön bör och kan till detta ändamål användas.

Stockholm den 22 Januari 1868.

Sv. Rosenberg,
från Christianstads län.